

vu E. Molnára „Les fondements économiques et sociaux de l'absolutisme“, referát H. Sturmbergera „Das Problem der Vorbildlichkeit des türkischen Staatswesens im 16. und 17. Jh. und sein Einfluss auf den europäischen Absolutismus“ a konečně příspěvek Fr. Grause (a kolektivu) „Les débuts des États du Moyen âge en Europe centrale“.

Mezinárodní asociace právněhistorická vystoupila na vídeňském kongresu s pečlivě připraveným programem směřujícím k osvětlení vývoje soudnictví ve světovém měřítku. Dne 31. srpna dopoledne byly projednány referáty jednak prof. H. J. Wolfa (Freiburg i. B.) o soudnictví v helenistických královstvích a v římské říši, jednak Mgr. Ch. Lefèbvre (Řím) o vlivu učeného právnictví na vývoj soudní organizace v Evropě. Téhož dne odpoledne přišly na řadu referáty jednak B. Leśnodorského (Varšava) o laickém elementu v soudnictví 18. až 20. stol., jednak R. Ishii a M. Shugo (Tokyo) o historickém vývoji soudnictví v Japonsku a v Číně. Shrnutím prof. J. Gilissena (Brusel) bylo toto zasedání, které bylo prvním vědeckým zasedáním Asociace vůbec, zakončeno.

Pokud jde o vědeckou náplň vídeňských jednání Mezinárodní komise pro dějiny stavovských shromáždění (parlamentarismu), podává o něm níže zprávu V. Urfus. Dodati je třeba, že jak Asociace, tak Komise probraly na vídeňském kongresu i velmi závažný pořad jiných otázek, mezi jiným i další program činnosti, přijetí nových členů, otázku eventuálních publikací, dobu a místo příštích zasedání, volby nového vedení na dalších pět let atd. Novým předsedou Asociace stal se prof. Jean Gaudemet (Paříž), jejím novým generálním sekretářem prof. Robert Feenstra (Leyden). Podepsaný československý delegát byl opětně zvolen do předsednictva (bureau) Asociace a také do vedení Komise (jako její druhý místopředseda). V těchto svých funkcích předsedal jednáním příslušných organizací ve dnech 31. srpna a 4. září.

Václav Vaněček

## Vídeňské a palermské zasedání Mezinárodní komise pro dějiny stavovských shromáždění

Jednou z mezinárodních institucí, které se sešly jako affiliované organizace v rámci XII. světového historického kongresu (jako jeho III. sekce) byla i *Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'États* čili *International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions*, se kterou československá právní historie spolupracuje již řadu let. I letošní kongresové zasedání, věnované monotematicky „sněmům a daním“ (*Assemblies and Taxation*), potvrdilo již od dřívějšíka známou skutečnost, že náplň práce této Komise vykazuje určitou podvojnou, danou v podstatě rozdílem mezi jejím původním francouzským a pozdějším anglickým označením. Vlastní zasedání, jež se konalo ve dnech 30. srpna, 3. a 4. září, bylo zahájeno úvodním souhrnným referátem předsedy Komise prof. E. Lousse. Na něj navázal pak pozoruhodný počet jednotlivých příspěvků s různorodou a zajímavou tematikou. Poměrně největší pozornosti se těšil francouzský vývoj, jemuž byl věnován jak referát prof. R. Forevillové (Rennes) „*Representation et Taxation du Clergé au IV<sup>e</sup> Concile du Lateran*“, tak i přednáška prof. A. Lublinské z Leningradu na téma „*La Representation des États en France au XVII<sup>e</sup> siècle*.“ Ke klasickým otázkám vývoje anglického parlamentarismu byl zaměřen příspěvek Američana

G. L. Haskinse (Pennsylvania) o postavení dolní sněmovny („commons“) v období vlády Eduarda I. Souhrnnou povahu měl příspěvek P. Spufforda (Keele, Velká Británie) „*Assemblies of Estates, Taxation and Control of Coinage in Medieval Europe*“, zajímavý především zkoumáním málo známých vztahů mezi daňovou pravomocí stavovských sněmů a měnovými poměry. Vývoj daných otázek v hostitelské zemi nastínil souborně H. Stradal z vídeňské university („*Das Steuerbewilligungsrecht der Stände in Oesterreich*“). Některými typickými jevy z různých oblastí se zabývali jednak Američan T. N. Bisson „*Negotiations for Taxation under Alfons of Poitiers*“, jednak kyperský vědec C. P. Kyrris „*Representative Assemblies and Taxation in the Byzantine Empire between 1204 and 1341*“. K programu zasedání měl čest přispěti i podepsaný referátem o daňové pravomoci českého stavovského sněmu v období absolutismu.

Valentin Urfus

Za necelých 7 měsíců sešla se tato Komise, jež náleží v rámci Mezin. výboru hist. ved k nejčilejším\*), podruhé, tentokrátě opět beze zvláštního společného tématu. Hostitelskou zemí byla po 5 letech znovu Itálie, jejíž představitelé, především historikové a právníci ze Sicílie, překonali ve dnech 31.3.—4.4. 1966 svou pohostinností a pestrostí i bohatstvím kongresového programu všechna dosavadní zasedání Komise.

Vlastní jednání probíhala pod názvem „*Convegno o dějinách parlamentů*“, konala se jednak v Palermu, jednak (závěr) v Agrigentu a byla jim věnována značná pozornost ze strany místních veřejných činitelů i tisku. Tištěné programy byly k nim vydány ve dvojí verzi (širší má 52 str.). Z 300 nynějších členů Komise přijelo asi 50. a to zvláště z Itálie, NSR, NDR, Belgie, Holandska, USA, Anglie, Švédska, Španělska a ČSSR.

Na zasedání bylo předneseno 14 referátů, které se týkaly jednak dějin sicilského parlamentu (ukázalo se, že je to téma mezinárodního zájmu), jednak vývoje sněmovnictví, stavů a parlamentarismu v jiných evropských zemích. Podepsaný se účastnil referátem o situaci stavů a stavovských sněmů za absolutismu v českých zemích 1620—1848. Vzhledem k tomu, že se o tomto problému diskutovalo už na zasedání ve Vídni a předtím na *Table ronde* v Paříži\*\*), byl referát vyslechnut se značnou pozorností a jeho závěry byly také po diskusi přijaty. Mimoto se podepsaný účastnil prací předsednictva Komise jako jeden z jejích místopředsedů (předseda E. Lousse nebyl přítomen).

Václav Vaněček

## Dvě polské konference s tematikou počátků státu

Varšavský Historický ústav PAN uspořádal ve dnech 6.—13. září 1965 ve Varšavě a v Poznani mezinárodní kolokvium na námět *Les origines des États européens aux X<sup>e</sup>—XI<sup>e</sup> siècles*, spojený s prohlídkou nejstarších památek polského státu (Poznaň, Ostrov Lednický, Hnězdno, Střelno, Kališ). V přednáškách a koreferátech šestnácti zahraničních a čtyř polských badatelů byla zde vedle otázek všeobec-

\* Viz řadu zpráv ve *Věstníku ČSAV*, zvláště roč. 66, 1957, str. 388; 70, 1961, str. 592; 71, 1962, str. 602.

\*\* *Věstník ČSAV*, roč. 74, 1965, str. 606.